

Вучэбная дысцыпліна «АСНОВЫ ЛАГАПЕДЫІ»

Тэарэтыка-метадалагічныя асновы лагапедыі

Укладальнік: Сапогова Вольга Леанідаўна,
старшы выкладчык кафедры лагапедыі
Інстытута інклюзіўнай адукацыі БДПУ

Лагапедыя (logos – слова, гаворка
(маўленне) і paideia – выхаванне,
навучанне – і ў перакладзе значыць
«выхаванне правільнай гаворкі
(маўлення)»

Лагапедыя – гэта навука аб парушэннях маўлення, пра метады іх папярэджання, выяўлення і ліквідацыі сродкамі спецыяльнага навучання і выхавання. Лагапедыя вивучае прычыны, механізмы, сімптоматыку, працягласць, структуру парушэнняў маўленчай дзейнасці, сістэму карэкцыйнага ўздзеяння.

(Гл.: Лагапедыя / Пад рэд. Л.С. Волкавай, С.М. Шахоўскай. – М.: УЛАДАС, 2002. – 680 с.)

Лагапедыя – педнавука, галіна дэфекталогіі, якая вивучае анамаліі развіцця гаворкі пры нармальным слыху. Лагапедыя даследуе прыроду, механізмы і праявы маўленчых парушэнняў, распрацоўвае навуковыя асновы іх папярэджання і пераадолення сродкамі спецыяльнага навучання і выхавання.

(Гл.: Паняццыйна-тэрміналагічны слоўнік лагапедыа / Пад рэд. У.І. Селиверстава. – М.: УЛАДАС, 1997. – 400 с.)

Асноўныя этапы развіцця лагапедыі

- I этап развіцця лагапедыі (антычнасць – XVIII стагоддзе)
- II этап развіцця лагапедыі (XVIII стагоддзе – 3-я чвэрць XIX стагоддзя),
- III этап развіцця лагапедыі (3-я чвэрць XIX стагоддзя – 50-я гады XX стагоддзя)
- IV этап развіцця лагапедыі (50-я гады XX стагоддзя – да цяперашняга часу)

Структура сучаснай лагапедыі

- **Дашкольная** лагапедыя
- **Школьная** лагапедыя
- Лагапедыя **падлеткаў і дарослых**

Прадметам лагапедыі

як навукі з'яўляюцца парушэнні гаворкі і працэс навучання і
выхавання асоб з засмучэннем маўленчай дзейнасці.

Аб'ект вывучэння лагапедыі –

чалавек (індывід), які пакутуе парушэннем маўлення.

Асноўная мэта лагапедыі –

распрацоўка навукова абгрунтаванай сістэмы навучання, выхавання і перавыхавання асоб з парушэннямі маўлення, а таксама папярэджання маўленчых расстройтваў.

Прынцыпы лагапедыі

- сістэмнасці
- комплекснасці
- паэтапнасці
- прынцып развіцця
- онтагенетычны прынцып
- прынцып уліку сімптоматыкі парушэння і структуры маўленчага дэфекту
- эціапатагенетычны прынцып
- прынцып абыходнага шляху і апоры на захоўнае звяно
- дыдактычныя прынцыпы
- прынцып дзейнаснага і дыферэнцыраванага падыходу
- іншыя прынцыпы

Метады лагапедыі

- Арганізацыйныя метады: параўнальны, лангіцюдзінальны, комплексны
- Эмпірычныя метады: абсервацыйныя, эксперыментальныя, псіхадыягнастычныя, праксіметрычныя прыклады аналізу дзейнасці, біяграфічныя
- Колькасны і якасны аналіз атрыманых дадзеных
- Інтэрпрэтацыйныя метады, спосабы тэарэтычнага даследавання сувязяў паміж вывучаемымі з'явамі

Метадалогія лагапедыі

- **Прыродазнаўчая псіхафізілагічная аснова лагапедыі:** вучэнне пра заканамернасці фарміравання ўмоўна-рэфлекторных сувязяў, вучэнне П.К. Анохіна аб функцыянальных сістэмах, вучэнне аб дынамічнай лакалізацыі псіхічных функцый (І.М. Сечанаў, І.П. Паўлаў, А.Р. Лурыя і інш.).
- **Нейрапсіхалагічны і псіхалінгвістычны аспекты маўленчай дзейнасць:** вучэнне Л.С. Выготскага, А.Р. Лурыя, А.А. Лявонцьева аб складанай структуры маўленчай дзейнасці, нейрапсіхалагічнае вучэнне аб маўленчай дзейнасці М.І. Жынкіна, А.А. Лявонцьева, А.Р. Лурыя, даследаванне Т.В. Ахуцінай, Э.С. Бейн, А.М. Вінарскай, Л.С. Цвятковай і інш.

Сувязь лагапедыі з іншымі навукамі

- **Унутрысістэмныя сувязі:** з педагогікай, спецыяльнай педагогікай (алігафрэнапедагогікай, сурдапедагогікай, тыфлапедагогікай), методыкай навучання рускай (беларускай) мове, лагапедычнай рытмікай, псіхалогіяй (агульнай, узроставай, педагагічнай, сацыяльнай), спецыяльнай псіхалогіяй, псіхадыягностыкай, патапсіхалогіяй, нейрапсіхалогіяй.

Сувязь лагапедыі з іншымі навукамі

- **Міжсістэмныя сувязі з медыка-біялагічнымі** (анатомія і фізіялогія дзяцей і падлеткаў, нейрафізіялогія і вышэйшая нервовая дзейнасць, нейрапаталогія, клініка разумовай адсталасці, атарыналарынгалогія, педыятрыя, генетыка, псіхапаталогія і інш.) і **лінгвістычнымі** (мовазнаўства, фанетыка, лексіка, граматыка, псіхалінгвістыка) **навукамі**.

Асновы лагапедыі